

ভাৰতৰ বিভিন্ন পত্ৰ-পত্ৰিকা

● বিশেষ প্ৰতিনিধি

অসমৰ সাম্প্ৰতিক আন্দোলনে প্ৰায় এবছৰত ভৰি দিয়েহে লাগে। ফলশ্ৰুতি বা বিদেশী নাগৰিকৰ সমস্যাৰ সমাধানৰ প্ৰতিশ্ৰুতি আজিও এক নিৰ্দিষ্ট দিশত আগবঢ়া নাই। আন্দোলনৰ নেতৃবৃন্দৰ কঠোৰ দৃঢ়তা, অসমৰ আন্দোলনকাৰী ৰাইজৰ দুৰ্বাৰ মনোবলে যিদৰে মাহৰ পিচত মাহ জুৰি আন্দোলনটোক বিশালৰপৰা বিশালতৰ কৰি আনিলে প্ৰতিপক্ষ কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰেও প্ৰথম ছোৱাত ল'ৰা-ধেমালি বুলি জব্বলীয়া, দ্বিতীয়তে আন্দোলনৰ ব্যাপ্তি অনুভৱ কৰাত আৰু সমস্যাটোৰ তাৎপৰ্য উপলব্ধি কৰাত ব্যৰ্থতা, আৰু আন্দোলনে সৰ্বব্যাপী ৰূপ ধাৰণ কৰাৰ পিচত এতিয়া থৈয়া-নথৈয়া ৰণথলী কৰি সমাধানৰ পথ সুদূৰ পৰাহত কৰি দিয়াৰ ফলত আজি ৯/১০ মাহেও কোনো আশাপ্ৰদ সমাধানৰ সূত্ৰ চৰকাৰে দিব নোৱাৰিলে। অসমৰ সাম্প্ৰতিক আন্দোলনে যি পৰিধি লাভ কৰিলে, দেশৰ চৌদিশে আনকি বিদেশতো ইয়াৰ খলকনি যিদৰে বিয়পিলে, এনে নজিৰ স্বাধীনোত্তৰ কালৰ ইতিহাসত পাবলৈ নাই।

অসমৰ সাম্প্ৰতিক আন্দোলনৰ খবৰ যোৱা ৮/৯ মাহে দেশৰ সকলো কাকতে-পত্ৰই বিস্তাৰিতভাবে প্ৰকাশ পাইছে। বৰ্তমান দেশত এনে কোনো দৈনিক, সাপ্তাহিক, পষেকীয়া, মাহেকীয়া বাতৰি কাগজ, আলোচনী কোনোখনেই বাকী নাই য'ত অসম আন্দোলনে প্ৰাধান্য লাভ কৰা নাই বা শীৰ্ষ টোকাৰ স্থান পোৱা নাই। যোৱা কেইমাহত অসমৰ মানুহ বা অসমৰ মাটিৰ সৈতে কস্মিন কালেও সম্পৰ্ক নঘটা ভাৰতৰ বহু বিখ্যাত-অখ্যাত কাকতৰ সাংবাদিক অসমলৈ আহি অসমৰ আন্দোলন সম্পৰ্কে বুজিবৰ চেষ্টা কৰিছেহি। কোনোৱে খোলা মন লৈ, কোনোৱে পূৰ্বধাৰণা লৈ আন্দোলন দেখাৰ বাবেই হওক বা কাকতৰ সম্পাদকীয় নীতিৰ লগত মিলি লোৱাৰ বাবে হওক প্ৰায় সকলোৱে কাকতৰ মতামত ভিন্ন দিশদৰ্শী। বহু

কাকতৰ প্ৰতিনিধিয়ে অসমলৈ আহি সমস্যাৰ মূলৰূপ বুজাৰ চেষ্টা নকৰি বা বুজাত ব্যৰ্থ হৈ কেৱল আন্দোলনৰ বাহ্যিক নিগেটিভ ৰূপটো প্ৰকট কৰি আন্দোলন বিৰোধীসকলৰ প্ৰশংসা লভিছে। অসম সমস্যাই সম্প্ৰতি সৰ্বভাৰতীয় স্তৰত গুৰুত্ব লাভ কৰা বাবে ভালেমান কাকতৰ প্ৰতিনিধিয়ে অসম সমস্যাৰ ওপৰত মুখৰোচক গল্পৰ সৃষ্টি কৰি কাকতৰ ব্যৱসায় বহুলাইছে বা হটকেকৰ দৰে বিক্ৰী বাঢ়াইছে।

আন্দোলনৰ বিষয়টোৱে লাভ কৰা বিশালতাৰ পৰিপ্ৰেক্ষিতত একেটা প্ৰবন্ধতে আটাইখিনি কাকতৰ মতামতৰ পৰ্যালোচনা আগ বঢ়োৱা সম্ভৱ নহয়। সংক্ষেপে হাতত পৰা অসমৰ বাহিৰৰ দুই এখন কাকতত প্ৰকাশিত সম্পাদকীয়, নিবন্ধ আৰু অন্যান্যৰ লেখা প্ৰবন্ধৰ উল্লেখ কৰিয়েই ক্ষান্ত থাকিম। আন্দোলনৰ প্ৰথম স্তৰত অৰ্থাৎ যোৱা বছৰ জুন মাহত বিদেশী নাগৰিক বহিষ্কাৰৰ দাবীত আহ্বান কৰা আন্দোলনৰ প্ৰথম সূচীৰ পৰা মধ্যৱৰ্তীকালীন নিৰ্বাচনৰ প্ৰস্তুতি-পৰ্বলৈকে অসমৰ আন্দোলনক অসমৰ বাহিৰত বিশেষ গুৰুত্ব দিয়া নাছিল। কলিকতাৰ প্ৰেছে মূলতঃ আন্দোলনটোক বাঙালী বিৰোধী আৰু ৰাষ্ট্ৰবিৰোধী, বিচ্ছিন্নতাবাদী আন্দোলন বুলি চিহ্নিত কৰাৰ পৰা সেই ধাৰণা আজিও বহু কাকত বা সাংবাদিকৰ মনৰ পৰা আঁতৰা নাই। সেই সময়ৰ ইণ্ডিয়া টুডে আৰু চানডে কাকতে আন্দোলনটোক প্ৰচ্ছন্ন বিচ্ছিন্নতাবাদী আখ্যা দি সৰ্বভাৰতীয় পৰ্যায়ত আন্দোলনটোৰ কুখ্যাতি বিয়পালে। আনন্দবাজাৰ, যুগান্তৰ প্ৰভৃতি বাংলাপত্ৰিকাসমূহৰ ভূমিকাৰ কথা লেখত ধৰাই নাই।

অসমত মধ্যৱৰ্তীকালীন নিৰ্বাচন স্থগিত কৰণৰ বাবে চলি থকা গণসত্যাগ্ৰহৰ সময়ত ডিচেম্বৰ মাহত ইলাষ্ট্ৰেটেড উইকলী কাকতৰ সম্পাদক প্ৰবীণ সাংবাদিক শ্ৰী এম, ভি, কামাথ অসমলৈ আহি আন্দোলনৰ স্বৰূপ দেখি ২০ জানুৱাৰী সংখ্যাত লেখা **Neglected Assam** শীৰ্ষক প্ৰবন্ধইছে প্ৰথমবাৰৰ বাবে সৰ্বভাৰতীয় ভিত্তিত অসমৰ আন্দোলনৰ হিংস্ৰ বিচ্ছিন্নতাবাদী, ৰাষ্ট্ৰবিৰোধী বুলি চলা অপবাদ কিছু পৰিমাণে লাঘৱ কৰে। অসমৰ প্ৰায়সকলো পাঠকৰ মাজতে বিস্তৃত-ভাবে পঠিত শ্ৰীকামাথৰ প্ৰবন্ধৰ পুনৰুদ্ধতি দিয়াৰ প্ৰয়োজন নাই বুলি ভাবিছো। আন্দোলনৰ সপক্ষে মতপ্ৰকাশ কৰা অন্য কাকতখন হ'ল শ্ৰীৰাজমোহন গান্ধী সম্পাদিত **Himmat**। 'হিম্মত'ত প্ৰকাশিত শ্ৰীগান্ধীৰ **The wounds of Indifference** শীৰ্ষক প্ৰবন্ধইও অসমৰ আন্দোলন সম্পৰ্কীয় অপপ্ৰচাৰ প্ৰথমতে আংশিকভাবে হলেও ৰোধ কৰিবলৈ সমৰ্থ হয়।

অসমৰ আন্দোলনৰ ওপৰত বস্তুনিষ্ঠ আৰু যুক্তিসমৃদ্ধ পৰ্য্যালোচনাৰে দেশৰ বিভিন্ন ঠাইত জনমত গঠন কৰাত সহায় কৰা দুজন প্ৰবীণ সাংবাদিক হ'ল ইনফাৰ শ্ৰীহৃদয়জিৎ আৰু গান্ধী শান্তি প্ৰতিষ্ঠানৰ শ্ৰীবি, জি, ভাগিৰ্জ। বিভিন্ন ঠাইত বিভিন্ন সময়ত প্ৰকাশ কৰা বিৱৰ্ত্তিৰ উপৰিও শ্ৰীভাগিৰ্জে ১৬ এপ্ৰিল সংখ্যাৰ ইণ্ডিয়া টুডেত লেখা **Confusion worse founded** শীৰ্ষক প্ৰবন্ধত অসমৰ বিদেশী নাগৰিকৰ সমস্যাৰ গভীৰতা, চৰকাৰৰ অমনোযোগিতা আৰু দুৰ্দৃষ্টি-হীন কাৰ্যই জটিলতৰ কৰা সমস্যা আৰু ইয়াৰ সাংবিধানিক সমাধানৰ বাবে আগবঢ়োৱা পৰামৰ্শই যিকোনো সচেতন পাঠকক অসমৰ সমস্যা সম্পৰ্কত এটি নিৰ্ভুল আভাস দিব। সংবিধানৰ আধাৰেই যে অসমৰ বিদেশী নাগৰিকৰ সমস্যা সমাধানৰ একমাত্ৰ উপায় তাক ভাগিৰ্জে স্পষ্টভাবে উল্লেখ কৰিছে। সংবিধানত নিৰ্ধাৰিত বিদেশী নাগৰিকৰ সংজ্ঞাক ৰাষ্ট্ৰযন্ত্ৰৰ খেলাল খুচি অনুযায়ী ব্যৱহাৰ কৰিব নোৱাৰি আৰু সেয়ে হ'লে ভৱিষ্যতৰ যিকোনো কাৰ্যৰ বাবে সি বিপদৰ সূচনা হ'ব বুলি ভাগিৰ্জে সন্ধান দিছে। তদুপৰি এই প্ৰবন্ধত শ্ৰী-ভাগিৰ্জে তেওঁৰ সমাধান সূত্ৰ আগবঢ়াইছে এনেদৰে,—চৰকাৰে সাং-বিধানিক দিশৰ পৰা শুদ্ধ ১৯৫১-৫২ চনৰ বছৰটো মানি লৈ অসমত বৰ্ত্তমানে চলি থকা অস্থিৰ অৱস্থাৰ শাম কাটিবলৈ দিয়ক। ১৯৭১ চনৰ পিচৰ অনুপ্ৰবেশকাৰী সকলক নিজ নিজ ৰাষ্ট্ৰলৈ ঘূৰাই পঠাওক। মাজৰ যিখিনি ভাৰতবৰ্ষৰ মাটিত জন্ম গ্ৰহণ কৰি ইয়াতে বিয়া-বাৰু কৰাই নিগাজী হৈছে সি সকলক সংবিধানৰ চৰ্ত অনুসৰি নাগৰিকত্বৰ বাবে আবেদন কৰিবলৈ সুবিধা দিয়ক। বাকী সকলক আপাততঃ ৰাষ্ট্ৰীয়তাহীন ৰূপে চিহ্নিত কৰি অন্যান্য ৰাজ্যতো থাকিবলৈ দিয়া হওক যাতে তেওঁ-লোকৰ দায়িত্ব কেৱল অসমে বহন কৰিব লগা নহয়। ছাত্ৰসহা আৰু গণসংগ্ৰাম পৰিষদৰ মূল দাবীৰ পৰা ভাগিৰ্জৰ পৰামৰ্শ বিশেষ ভিন্ন নহয়। গান্ধী শান্তি প্ৰতিষ্ঠানৰ শ্ৰীবাধাকৃষ্ণই অসমত প্ৰকাশ কৰা বিৱৰ্ত্তিৰ উপৰিও দিল্লীত অসম সমস্যা সম্পৰ্কত অনুষ্ঠিত বিভিন্ন আলোচনা সভাত আগবঢ়োৱা মন্তব্যও প্ৰসঙ্গতঃ প্ৰিনধান যোগ্য। অসম আন্দোলন সম্পৰ্কত একেৰাহে বস্তুনিষ্ঠ সমালোচনা আগবঢ়াই অহা ইনফাৰ শ্ৰীহৃদয়জিতৰ কথা আগেয়েই উল্লেখ কৰিছো। **Economic Times, Assam Tribune** প্ৰভৃতি কাকতত প্ৰকাশিত কেবাটাও প্ৰবন্ধেৰে অসম আন্দোলনৰ লগত জড়িত বিভিন্ন দিশ পাৰিষ্কাৰ কৈ চালি জাৰি অসমৰ বাহিৰত বিদ্ৰান্তি গুচোৱাত

বহুদূৰ সহায় কৰিছে। **Economic Times** অত প্ৰকাশিত আৰু ২ মে'ৰ **Assam Tribune** ত পুনৰ্মুদিত **now or never for Assam** শীৰ্ষক প্ৰবন্ধত ইন্দৰজিতে কয় যে আন্দোলনৰ ফলত ৰাজ্যখনৰ বিভিন্ন ঠাইত সংঘটিত হিংস্ৰ ঘটনাবোৰ যিমান দুঃখজনক তাতোকৈ বেচি দুৰ্ভাগ্যজনক হৈছে কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰে ইমান দিনে কোনো এটা সন্তোষজনক সমাধানত উপনীত হব নোৱাৰি বৰ্ত্তমানৰ অৱস্থা এইদৰে চলি থাকিবলৈ দিয়াটোহে। শ্ৰীমতী গান্ধীয়ে তেওঁৰ দলৰ পৰা অধিক ৰাজনৈতিক মূল্য দিব লগা যাতে নহয় তাৰ বাবে ১৯৭১ চনৰ পৰা ইফাল-সিফাল হব নোখোজে।

আকৌ ১০ মে' তাৰিখৰ প্ৰবন্ধ **Assam : Playing with fire** শীৰ্ষক প্ৰবন্ধত ইন্দৰজিতে কয় যে বিদেশীৰ প্ৰগত অসমৰ মানুহক ভুৱা প্ৰতিশ্ৰুতি আৰু কিছুমান অসাৰ কথাৰে ভোলাই ৰাখিব পৰা নহব। দৰদাম কৰি সময় লৈ নাইবা দমনমূলক ব্যৱস্থাবে অসমৰ আন্দোলন মশ্বিমূৰ কৰিব পৰা নাযাব। মৰ্যাদা আৰু ৰাজনৈতিক পাকচক্ৰ এফলীয়াকৈ থৈ অকণো সময় অথলে নোহোৱাকৈ কেউফালে বিয়পি পৰা এই সমস্যাটোৰ এক ৰাষ্ট্ৰীয় সমাধান বিচাৰি উলিয়াবই লাগিব। আজিৰ গ্ৰহণযোগ্য সমাধান কাইলৈ গ্ৰহণযোগ্য হৈ নেথাকিব পাৰে। জুইৰ লগত খেলাৰ পৰা নতুন দিল্লী বিৰত থাকিব লাগিব।

হিম্মত কাকতৰ প্ৰতিনিধি নীৰজা চৌধুৰী আৰু ৰূপা চিনাই বিস্তৃত ভ্ৰমণেৰে অসম আন্দোলনৰ ওপৰত ১৮ এপ্ৰিল, ২৫ এপ্ৰিল আৰু ৩০ মে'ৰ সংখ্যাত লেখা প্ৰবন্ধ কেইটাত অসমৰ প্ৰতি কেন্দ্ৰৰ সুদীৰ্ঘ অৱহেলা, অসমৰ আন্দোলনৰ সামগ্ৰিক শান্তিপূৰ্ণ ৰূপ, আন্দোলনত চহৰ-নগৰৰ লক্ষ-লক্ষ মানুহৰ সহযোগ আৰু এই আন্দোলনে অসমত সৃষ্টি কৰা নৱ-জাগৰণ প্ৰভৃতি দিশ প্ৰতিফলিত হৈছে। লগতে ২ মে' তাৰিখৰ সংখ্যাত প্ৰকাশিত ৰাজমোহন গান্ধীৰ **Assam the uglier Truth** শীৰ্ষক প্ৰবন্ধত অসমৰ স্বাৰ্থৰ প্ৰতি কেন্দ্ৰ তথা ভাৰতীয়মনৰ অনুদাৰতা, অমনোযোগিতা আৰু অৱহেলাৰ কথা প্ৰকাশিত হৈছে। অসমৰ আন্দোলনক সহানুভূতিৰে চিত্ৰিত কৰা অন্য এখন কাকত হ'ল বোম্বেৰ **The Current**। কাকতখনৰ সম্পাদক আবু ছৈয়দ অসমলৈ আহি আন্দোলনৰ নেতৃবৃন্দ, অসমৰ বিভিন্ন ক্ষেত্ৰৰ মানুহৰ লগত সাক্ষাত কৰি ৩ মে'ত লেখা বিৱৰণে অসমৰ বাহিৰত আন্দোলনৰ প্ৰচাৰত

এক বলিষ্ঠ ভূমিকা গ্রহণ কৰিলে। তাৰু ছৈয়দে অসমৰ এই আন্দোলনক এক গণ-জন্তুখান বুলি অভিহিত কৰি কৈছে যে এনে আন্দোলন তেওঁ কেতিয়াও দেখা নাছিল। আন্দোলনৰ সৈতে প্ৰত্যেকজন অসমীয়াৰ গভীৰ আবেগিক সম্পৰ্ক, অসমৰ মুছলমান সম্প্ৰদায়ৰ অংশগ্ৰহণ, আন্দোলনলৈ জনসাধাৰণৰ অকুণ্ঠ দান-বৰঙণি আদিলৈ আঁগু লিয়াই শ্ৰীছৈয়দে আন্দোলনটোক অসাম্প্ৰদায়িক বুলি আখ্যা দিয়ে আৰু ইয়াত বিদেশী শক্তিৰ প্ৰভাৱৰ কথা অস্বীকাৰ কৰে।

প্ৰসিদ্ধ সাংবাদিক কুলদীপ নাগাৰে তীব্ৰ গতিৰে আন্দোলন চলি থকা অৱস্থাত অসম ভ্ৰমণ কৰি আন্দোলন সম্পৰ্কে পোনপটীয়া অভিজ্ঞতাৰ ভেঁটিত Indian Express কাকতত লেখা প্ৰবন্ধত অসমৰ আন্দোলন বাঙালী বিৰোধী আৰু বিছিন্নতাবাদী বুলি উঠা অভিযোগ খণ্ডন কৰে। ১৯ এপ্ৰিলত সাক্ষ্য-আইন ঘোষণাৰ পিচত গুৱাহাটীত লক্ষ-লক্ষ মানুহ স্বতঃস্ফূৰ্তভাবে ওলাই আহি সাক্ষ্য আইন তুলি লবলৈ কৰ্তৃপক্ষক বাধ্য কৰোৱা দৃষ্টান্ত অবিস্মৰণীয় বুলি অভিহিত কৰে। শ্ৰীনায়াৰে ১৯৫১ চনটো চিনাক্তকৰণৰ আধাৰ বছৰ হিচাপে গ্ৰহণৰ সাংবিধানিক যৌক্তিকতা স্বীকাৰ কৰে। ইণ্ডিয়ান এক্সপ্ৰেছ কাকতৰ ২১ মে' সংখ্যাত প্ৰকাশিত অৰুণ সিন্‌হাৰ অসম সম্পৰ্কত বাওপস্বী মহল বিভক্ত শীৰ্ষক প্ৰবন্ধত অসমৰ আন্দোলনৰ যৌক্তিকতা, আন্দোলনৰ কাৰ্যসূচী আৰু গতি-প্ৰকৃতি, চৰকাৰৰ দমননীতি, বিভিন্ন সম্প্ৰদায়ৰ অংশ গ্ৰহণ, সাম্প্ৰদায়িক অশান্তি, জাতিসত্তাৰ প্ৰশ্ন প্ৰভৃতি বিষয় লৈ বিভিন্ন বাওপস্বী মহলৰ মাজত সৃষ্টি হোৱা মতদ্বৈধতাৰ এটি বিশ্লেষণ আগবঢ়ায়।

চানডে, ইণ্ডিয়া টুডে প্ৰভৃতি পত্ৰিকাই অসমৰ আন্দোলন সম্পৰ্কত সমালোচনাৰ সুৰ অসমত নিৰ্বাচন আংশিকভাবে স্থগিত হোৱাৰ পিচৰ পৰা কিছু সলাইছে। আন্দোলনৰ চৰিত্ৰত তেওঁলোকৰ প্ৰচ্ছন্ন সন্দেহ থাকিলেও নিৰ্বাচনৰ আগৰ কঠোৰ সমালোচনা প্ৰয়োগ কৰিবলৈ এৰিছে। কাকত কেইখনৰ যোৱা কিছু সংখ্যাৰ বিৱৰণেই ইয়াৰ সাক্ষ্য দিয়ে। ● (অহা সংখ্যাত)

দুই মান

গণতন্ত্ৰত চৰকাৰ জনসাধাৰণতকৈ শক্তি-শালী বা দৃঢ়মনা হ'ব নোৱাৰে। ই জনসাধাৰণতকৈ বেছি জ্ঞানীও হ'ব নোৱাৰে।

—এডলাই ষ্টিভেনছন

কবিতা

নতুন দিনৰ খবৰ

(পৰম পূজনীয় দেউতা, শ্ৰীচৰণেশু)

● ৰোহিনী কুমাৰ পাঠক

কি নৈতিকতা ?

আপোন শত্ৰু চিনি পোৱাৰ আনন্দত
আজি মই উশ্বল।
দেউতা, আপোচ কৰিবলৈ' মই
তোমাৰ পৰাই নিশিকিলো।

যুগৰ বতাহ
হাতত লৈ
মই মানুহৰ হাতে হাতে বিলাই যাম
বসন্তৰ বজু নিৰ্ঘোষ,
ঘৰে ঘৰে কৈ যাম
নতুন দিনৰ খবৰ।

কি নৈতিকতা ?

অহিংসাৰ নিৰ্মম ৰূপ
কিমান চাম ?
আমাৰ সংখ্যা ক্ৰমাৎ বাঢ়ি আহিছে।

দেউতা,

চিৰসুন্দৰ দিনৰ বাবে
এই দেশত

আৰু অগণন ৰক্তপাত হ'ব। ●